

Žďár nad Sázavou

Kraj: Vysočina

Správní obvod: Žďár nad Sázavou

Nadmořská výška: 580 m n. m.

Počet obyvatel: 19 800

Adresa URL: www.zdarns.cz

Okres: Žďár nad Sázavou

GPS souřadnice: 49.564188N, 15.939407E

První pís. zmínka: 1293 (731 let)

PSČ: 591 01

Facebook: [zdarns.cz](https://www.facebook.com/zdarns.cz)

Památky a zajímavosti Žďár nad Sázavou

Ve městě Žďár nad Sázavou se nachází bývalý významný cisterciácký klášter Studnice

Blahoslavené Panny Marie. V barokním období nechal jeho opat Václav Vejmluva vybudovat či obnovit řadu budov ve městě i okolí. Jejich architektem byl Jan Blažej Santini Aichel. Jeho nejznámější stavbou ve Žďáru i okolí je beze sporu poutní kostel sv. Jana Nepomuckého, který je zapsán na seznamu památek UNESCO.

K další významným pracem Santiniho patří na žďárském klášteře zvelebení interiéru konventního kostela Nanebevzetí Panny Marie a stavba prelatury. Vedle částečné přestavby interiéru kláštera Santini navrhl i velké množství staveb mimo vlastní budovy kláštera, například klášterní hospodářský dvůr Lyra, přístavba sakristie hřbitovního kostela Nejsvětější Trojice u jihovýchodní části náměstí Republiky a Dolní hřbitov.

Centrum města Žďár nad Sázavou se rozkládá kolem nepravidelného čtyřúhelníkového náměstí Republiky, na kterém stojí původně renesanční radnice, klasicistně přestavěná. Dnes tato budova slouží k reprezentativním a výstavním účelům. Zhruba uprostřed náměstí je barokní morový sloup z 18. století. Na budově bývalého hotelu Veliš je secesní fasáda od akademického sochaře Viléma Amorta. Východní strana náměstí je kontrastně tvořena řadou budov ze 70. let, navržených ve stylu socialistické moderní výstavby.

Poblíž náměstí je tvrz postavená hamerníkem Kuncmanem na začátku 14. století s barokními úpravami (dnes Regionální muzeum) a gotický farní kostel sv. Prokopa původně ze 13. století, který byl výrazně přestavěn v období pozdní gotiky. U klášterních budov je barokní most s galerií soch od neznámého sochaře z roku 1761, přezdívaný malý Karlův most. Na jedné straně mostu jsou sochy sv. Benedikta, sv. Mikuláše, sv. Jana a sv. Cyrila, na druhé sv. Bernarda, sv. Vojtěcha, sv. Pavla a sv. Metoděje.

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře

Ve stavebním slohu, označovaném jako barokní gotika, který nemá v Evropě obdobu byl v letech 1719–1722 vystavěn kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Stavba se vymyká běžným dobovým uměleckým normám a představám. Vzájemný průnik složitých prostorových útvarů, dynamičnost stavební hmoty, popírající veškerou tíži zdíva, to vše svědčí o výjimečnosti této architektury. Kolem kostela byl vybudován na půdoryse složeném z deseti úseků kružnic prstenec ambítů, který je pročleněn pěti kaplemi a pěti branami. Tyto ambity s kaplemi sloužily pro poutnické modlitby i pro ochranu poutníků před nepřízní počasí.

Hlavní oltář na východní straně je umístěn do vysoké arkády sahající až ke galerii druhého patra.

Plastiky pěti andělů na hlavním oltáři a čtyři evangelisté jsou prací chrudimského sochaře Jana Pavla Čechpauera. Celá svatyně působí přes značnou mohutnost stěn dojmem lehkosti, jejíž idea je vyjádřena pouhým působením světla v prostoru.

Zámek

Skutečné historické centrum města Žďáru nad Sázavou se nachází v areálu bývalého areálu cisterciáckého kláštera, dnešního zámku v majetku Dr. Radslava Kinského. Největšího rozkvětu dosáhl klášter v první polovině 18. století za řízení opata Václava Vejmluvy. Po zániku v roce 1784 byl areál kláštera změněn na hospodářské středisko a zámek.

V současné době zde návštěvník najde vedle Správy hospodářství Dr. Kinského a Správy farnosti několik zajímavých expozic a výstav. Světoznámé je muzeum knihy, největší toho druhu v Evropě, stálá výstava "Umění baroka" ze sbírek Národní galerie v Praze, expozice ze života architekta Jana Santiniho Aichla, Galerie Kinských a další příležitostné výstavy. V areálu zámku se také nachází muzeum místního hasičského sboru, kavárna a čajovna.

